

Toruń, 14 czerwca 2024 r.

Prof. dr hab. Maciej Serowaniec
Katedra Prawa Konstytucyjnego
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

**Ocena rozprawy doktorskiej mgra Witolda Wyporka
pt. „Środki zaskarżenia w postępowaniu cywilnym”
Promotor: dr hab. Paweł Sitek, prof. AEH**

1. Uwagi wstępne:

Podstawą do sporządzenia niniejszej recenzji jest uchwała nr 05/01/03/2024 Rady Naukowej Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie z dnia 1 marca 2024 r. w sprawie wyznaczenia recenzentów rozprawy doktorskiej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora mgr. Witolda Wyporka. Recenzja rozprawy doktorskiej została sporządzona na podstawie art. 187 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668), w świetle którego „rozprawa doktorska prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie albo dyscyplinach oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej lub artystycznej. Przedmiotem rozprawy doktorskiej jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej albo oryginalne dokonanie artystyczne”.

Przedmiotem recenzji jest rozprawa doktorska Pana mgra Witolda Wyporka pt. „Środki zaskarżenia w postępowaniu cywilnym”, przygotowana pod kierunkiem naukowym Pana dra hab. Pawła Sitka, prof. AEH (promotora) oraz dra Pawła Gołębińskiego (promotora pomocniczego) w Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie.

2. Wybór tematu rozprawy:

Przedmiotem rozważań w rozprawie doktorskiej mgr Witold Wyporek uczynił niezwykle ciekawy i wielowątkowy problem badawczy, który odnosi się do środków zaskarżenia w postępowaniu cywilnym, ujętych w przepisach ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeksu postępowania cywilnego w działach V pt. „Środki odwoławcze”, Va pt. „Skarga kasacyjna”, Vb „Skarga na orzeczenie referendarza sądowego”, VI pt. „Wznowienie postępowania”, VIII „Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia”, a także przepisy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o Sądzie Najwyższym odnoszące się do regulacji skargi nadzwyczajnej. W pracy dokonano porównania różnic w funkcjonowaniu przepisów o środkach zaskarżenia w kontekście przeobrażeń systemu zaskarżeń i zmian w prawie, w tym przyjęcia przez ustawodawcę nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw z 4.07.2019 r. Doktorant trafnie wskazał we Wstępie, że do zwyczajnych środków zaskarżenia, inaczej nazwanych odwoławczymi zaliczyć należy apelację i zażalenie, z uwagi na ich dewolutywny i suspensywny charakter. Odstępstwem od tej reguły jest zażalenie tzw. poziome i zażalenie, którego rozpoznanie może nastąpić przez sąd, który je wydał. Środkami zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym są skarga kasacyjna i skarga nadzwyczajna. Do szczególnych środków zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym można zaliczyć skargę o wznowienie postępowania i skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Wśród szczególnych środków zaskarżenia wymienić należy min. skargę na orzeczenia referendarza sądowego, sprzeciw od nakazu zapłaty, skargę na czynności komornika.

Najważniejszym uzasadnieniem wyboru tematyki badawczej jest oczywiście cel rozprawy. Autor wskazał, że celem dysertacji jest wykazanie różnic w zakresie funkcjonowania przepisów o środkach zaskarżenia w postępowaniu cywilnym, w kontekście przeobrażeń systemu zaskarżeń i zmian w prawie, w tym nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw z 4.07.2019 r. Kolejnym celem jest wskazanie, które z wprowadzonych wspomnianą nowelizacją zmian, wywarły wpływ na współczesny model odwoławczy, jakie problemy prawne powstają na tym tle i powstałe propozycje rozwiązań. Celem dysertacji jest również ukazanie, jak realizowane jest osiągnięcie celów postępowania, przy jednoczesnym zagwarantowaniu stronom ochrony ich

praw procesowych w różnych postępowaniach odwoławczych, a także wskazanie kolizji stanowiących problemy prawne na gruncie stosowania przepisów o środkach zaskarżenia i przyjętych na tym tle rozwiązań. Zgodnie z deklaracją Doktoranta poczynioną we wprowadzeniu głównym problemem badawczym w pracy jest ustalenie, jaki szczegółowy charakter powinny mieć przepisy o środkach zaskarżenia; które ze szczegółowych rozwiązań powinny zostać zaimplementowane; co powinno zostać zmienione, aby stosowanie przepisów o środkach zaskarżenia realizowało na każdym etapie postępowania możliwie najskuteczniej zachowanie gwarancji stron w postępowaniu do zaskarżenia orzeczenia, realizując tym samym funkcję kontrolną, przy zachowaniu sprawności postępowania. Dodatkowo Doktorant stawia szereg interesujących problemów badawczych, które poddaje szczegółowej analizie w poszczególnych rozdziałach dysertacji. Wśród najważniejszych pytań badawczych wskazać należy m.in.:

1. W jaki sposób przepisy prawa realizują gwarancje prawe uprawnionych do skorzystania ze konkretnego środka zaskarżenia w postępowaniu sądowym?
2. Jak jest wpływ znowelizowanych przepisów o postępowaniu cywilnym na szybkość i sprawność postępowania, przy jednoczesnym zachowaniu praw stron do należytego procesu?
3. Jakie postulaty *de lege ferenda* powinny zostać wprowadzone w kontekście stosowania środków zaskarżenia;?
4. Zasadność warunkowości wniosku o uzasadnienie orzeczenia, jako podstawy do wniesienia apelacji/zażalenia;
5. Jaki charakter prawny mają nadzwyczajne środki zaskarżenia w postępowaniu cywilnym?

Nie mam wątpliwości co do tego, że Autor dokonała trafnego wyboru tematu badań, właściwych ustaleń w zakresie stanu normatywnego, poglądów doktryny i orzecznictwa, prawidłowo przyjął zakres badań oraz poprawnie wskazał ich cel, a także tezę główną i hipotezę szczegółową badań.

3. Styl i metoda prezentacji tematu:

Język pracy jest poprawny, a rozważania Doktorantki prowadzone są w sposób spójny i konsekwentny. Pod względem stylistycznym i interpunkcyjnym dysertacja została przygotowana poprawnie, chociaż w pracy zdarzają się drobne potknięcia natury

stylistycznej i językowej (np. Rozdział I). Przypisy zostały skonstruowane bardzo starannie. Dotyczy to zarówno odwołań do literatury, aktów prawnych jak i orzecznictwa. Strona formalna, świadcząca o umiejętnościach warsztatowych, zasługuje zatem na pozytywną ocenę.

Doktorant posłużył się kilkoma metodami badawczymi. Wskazał i zastosował metodę dogmatyczno-prawną, metodą historyczno-opisową, a także opisową (logiczno-językową). Zastosowanie metody dogmatyczno-prawnej pozwoliło na ustalenie treści obowiązujących przepisów dotyczących środków zaskarżenia oraz ustalenie znaczenia treści norm kształtujących uprawnienia w praktycznym zastosowaniu poszczególnych instytucji. Skorzystano także z metody wykładni językowej, systemowej i logicznego rozumowania, w celu pogłębionej interpretacji norm kształtujących poszczególne środki zaskarżenia. Metodą opisową, posłużono się do prezentacji przemodelowanego systemu odwoławczego i charakterystyki nadzwyczajnych środków zaskarżenia, w kontekście przedstawionej problematyki, tez i szczegółowych problemów. W pracy wykorzystano także analizę systemową obrazującą funkcjonowanie linii postępowania konkretnych środków zaskarżenia. Dzięki temu zobrazowano możliwe warianty rozstrzygnięć, a także dokonano ich porównania z przewidywanymi rezultatami postępowania. Wykorzystano także metodę komparatystyczną, porównując poprzedni stan prawny, z aktualnym stanem prawnym, przy omówieniu przyjętych rozwiązań przez ustawodawcę, a także porównując przyjęte rozwiązania w polskim systemie prawa, z rozwiązaniami państw zachodnich Europy kontynentalnej. Kontekstowo wykorzystano metodę historyczno-prawną odnosząc się do ewolucji środków zaskarżenia w polskim prawie, w przyjętych rozwiązaniach prawnych i w źródłach ich pochodzenia. Za szczególnie wartościowe uważam wykorzystanie w pracy metody wywiadu eksperckiego, która pozwoliła na zebranie pisemnych opinii i poglądów praktyków prawa w grupie sędziów, asystentów sędziego, referendarzy sądowych, wydziałów cywilnych Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe.

4. Baza źródłowa:

Pewnym mankamentem recenzowanej pracy jest w pewnym stopniu ograniczony zakres bazy źródłowej z której korzystał Doktorant. Uwaga ta dotyczy przede wszystkim wykorzystania materiałów źródłowych w zakresie monografii, studiów i artykułów naukowych. Ten niedosyt rekompensuje w penym zakresie bogaty materiał orzeczniczy

wykorzystany przez Doktoranta w procesie charakteryzowania poszczególnych środków zaskarżenia w postępowaniu cywilnym. Z tego względu praca ukierunkowana jest w większym zakresie na element praktyczny. Doktorant dokonał rzetelnego podziału w ramach zebranej bibliografii, chociaż szeregując poszczególne źródła powinien zadbać o to aby wykaz wykorzystanego orzecznictwa został umiejscowiony tuż za źródłami prawa. Warto już w tym miejscu podkreślić, że w swoich rozważaniach mgr W. Wyporek nie ogranicza się wyłącznie do rekonstrukcji stanu prawnego czy dominujących poglądów prezentowanych w doktrynie oraz w orzecznictwie, ale dokonuje ich krytycznej oceny, opatrując je często odautorskim komentarzem.

5. Konstrukcja i ocena rozprawy:

Przedstawiona do recenzji rozprawa została podzielona na siedem rozdziałów merytorycznych i opatrzona wprowadzeniem oraz zakończeniem. W ramach pracy wyróżniona została także bibliografia. Każdy z rozdziałów opatrzony jest zwięzłym wprowadzeniem i podsumowaniem, które doskonale porządkują prowadzone w poszczególnych rozdziałach rozważania. Doktorantowi z powodzeniem udało się także zachować proporcje pomiędzy poszczególnymi rozdziałami, co świadczy o opanowaniu przez Niego umiejętności syntezy analizowanych problemów badawczych. Nie zgłaszam zastrzeżeń w kwestii kolejności rozpatrywanych zagadnień. Kolejność ta jest uzasadniona merytorycznie, chronologicznie i logicznie.

Całość pracy poprzedzona jest zwięzłym wprowadzeniem. Autor sformułował tutaj główną tezę badawczą dysertacji oraz hipotezę badawczą. Autor wskazał i uzasadnił ponadto cele badawcze swej pracy formułując szereg szczegółowych pytań odnoszących się do poszczególnych zagadnień merytorycznych poruszanych w pracy. Poprawnie wypadła również zgrabna prezentacja treści poszczególnych rozdziałów pracy we wstępie.

W rozdziale pierwszym Doktorant charakteryzuje instytucję apelacji. Słusznie zwraca przy tym uwagę, że pomimo wejścia w życie zmiany przepisów, które znowelizowały instytucję apelacji, nie można mówić o całkowitym jej przemodelowaniu. Zdaniem Doktoranta na pozytywną ocenę zasługują również zmiany wprowadzone w postępowaniu międzyinstancyjnym, tj. nowe brzmienie art. 371 i 373 k.p.c. W efekcie nastąpiło przeniesienie postępowania międzyinstancyjnego do II instancji, przy jednoczesnym odciążeniu sądu I instancji w tym zakresie. Sąd II instancji rozpoznaje nie

tylko apelacje, ale także inne wnioski złożone wraz z apelacją, jak np. o zwolnienie od kosztów sądowych. Jak słusznie zwrócił uwagę Doktorant, za sprawą przemodelowania systemu międzyinstancyjnego, w tym przeniesienia szeregu czynności związanych z wniesioną apelacją, ustawodawca doprowadził do swoistego ujednoczenia linii orzeczniczej i sprzyja wypracowaniu jednolitych standardów w sądach rozpoznających apelacje, a także zapobiegł długotrwałemu prowadzeniu postępowania międzyinstancyjnego. Z kolei w kontekście sporządzania i uzasadniania wyroków, Doktorant zwrócił uwagę, że wejście w życie nowej regulacji spowodowało mamy do odejście od dotychczasowego modelu sporządzania uzasadnienia z urzędu, na rzecz wprowadzenia wymogu wniosku w tym przedmiocie, art. 328 i 331 k.p.c. Wiąże się to z koniecznością uprzedniego wniesienia wniosku o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie wyroku z uzasadnieniem, jak i z dochowaniem odpowiedniego terminu.

Drugi rozdział dysertacji stanowi udaną próbę charakterystyki zażalenia jako środka zaskarżenia o charakterze represyjno-prewencyjnym. Doktorant trafnie zwraca uwagę, iż instytucja zażalenia pełni w swojej istocie funkcję gwarancyjną dla poprawnego postępowania sądowego. W drodze instytucjonalnej kontroli orzeczenia, zażalenie, ma na celu wyeliminowanie błędu. Rola zażalenia w postępowaniu, jest tym bardziej istotna, iż odnosi się w większości przypadków do szeregu orzeczeń rozstrzygających pośrednie kwestie, nierozstrzygających sprawy co do istoty. W tym właśnie aspekcie zażalenie jest środkiem subsydiarnym, stanowiącym uzupełnienie postępowania w stosunku do środka odwoławczego, którym jest apelacja. Zgodzić należy się również z prezentowanym przez mgra W. Wyporka stanowiskiem, że prawo strony do zaskarżenia orzeczenia sądu I instancji, w związku z art. 78 i 176 Konstytucji RP, stanowi o istocie zagwarantowania sprawiedliwości proceduralnej. W tym kontekście model zażalenia pionowego, charakteryzuje się większą możliwością wyeliminowania błędu, ponieważ za sprawą przeniesienia do wyższej instancji, wyspecjalizowanej w funkcji kontrolnej, lepiej realizowane są gwarancje procesowe. Zapewnienie przez ustawodawcę możliwości zaskarżenia orzeczenia sądu I instancji w przypadku uregulowania modelu zażaleniewego w postępowaniu cywilnym, nie narusza zarówno istoty tego środka zaskarżenia, jak i adekwatności środka zaskarżenia. Ciekawie prezentują się na tym tle także rozważania poświęcone zależności poziomemu. W dalszej części ocenionego rozdziału Doktorant trafnie przeanalizował zjawisko nadużywania prawa procesowego poprzez

wykorzystywanie zażalenia do wydłużania postępowania. Zagadnienie to stanowiło o tyle istotny problem w poprzednim modelu postępowania zażaleniowego, że ustawodawca zdecydował się na wprowadzenie sankcji, w postaci pozostawienia tego typu pisma w aktach sprawy bez nadania mu dalszego biegu.

Trzeci rozdział dysertacji poświęcony został instytucji skargi kasacyjnej. W ramach przeprowadzonej analizy Doktorant słusznie zwrócił uwagę, że celem skargi kasacyjnej jest zapewnienie ochrony interesowi publicznemu, a także zapewnienie jednolitości wykładni prawa. Sąd Najwyższy jako konstytucyjny organ państwa pełni funkcję nadzorczą nad wykładnią i interpretacją prawa, stosowaniem prawa przez sądy i kształtowaniem się praktyki sądowej. W drodze skargi kasacyjnej, następuje ochrona interesu publicznego, rozstrzygane są na tle skargi, rozbieżności w orzecznictwie i zagadnienia prawne budzące poważne wątpliwości. Magister W. Wyporek trafnie zwraca także uwagę, że polski ustawodawca nie poszedł w ślady przyjętego modelu skargi kasacyjnej w prawie francuskim, gdzie występuje enumeratywny katalog podstaw. W dalszej części rozdziału Doktorant zwraca uwagę na pewne niedostatki i potrzeby zmian w zakresie stosowania analizowanej instytucji oraz formułuje w tym zakresie postulaty *de lege ferenda*.

Z kolei rozdział czwarty recenzowanej dysertacji odnosi się do skargi na orzeczenie referendarza sądowego. Doktorant zasadnie zwraca uwagę, że orzeczenia referendarza sądowego mogą być zaskarżane skargą w przypadkach, gdy na postanowienie wydane przez sąd przysługiwałoby zażalenie. Złożenie skargi na orzeczenie referendarza sądowego wywiera ten skutek, że wydane przez referendarza sądowego orzeczenie traci moc. Odstępstwem od tej zasady są orzeczenia w zakresie kosztów sądowych, kosztów procesu, a także w zakresie odmowy ustanowienia radcy prawnego lub adwokata w sprawie. W tym kontekście Doktorant słusznie zwraca uwagę, że nowelizacja przepisów z 2019 roku, wprowadziła istotne zmiany w dotychczasowym modelu skargi na orzeczenie referendarza sądowego. Charakterystyczne dla skargi na orzeczenie referendarza sądowego jest, w przypadku wystąpienia uzasadnionych przesłanek, stwierdzenie zasadności skargi przez referendarza, który wydał zaskarżone orzeczenie i wydanie w tej samej sprawie ponownego orzeczenia. Stanowi to pewnego rodzaju autoremedurę, czyli naprawienie nieprawidłowości. Szczególnie ciekawie z punktu widzenia mojej specjalności naukowej prezentowały się rozważania poświęcone charakterystyce statusu prawnego referendarza sądowego w niemieckim systemie prawnym.

W rozdziale piątym Doktorant poddaje szczegółowej analizie instytucję skargi o wznowienie postępowania. Jest ona nadzwyczajnym środkiem prawnym, w drodze którego zachodzi ponowne przeprowadzenie zakończonych prawomocnie postępowania. Stanowi ona stały element katalogu nadzwyczajnych środków odwoławczych, jako narzędzie do wzruszenia prawomocnego wyroku. Doktorant słusznie zwraca jednak uwagę, że wznowienie postępowania może nastąpić wyłącznie na skutek czynności podjętych przez podmiot legitymowany prawnie do wniesienia skargi. Wydanie postanowienia w przedmiocie wznowienia postępowania cywilnego nie wywiera skutku powodującego uchylenie z mocy prawa postanowienia, względem którego skarga o wznowienie postępowania została wniesiona. Słusznie zwraca ponadto uwagę, że w postępowaniu o wznowienie postępowania, występuje zasada jednorazowości. Rozumiemy przez to niedopuszczalność postępowania ze skargi o wznowienie w następstwie orzeczenia w sprawie zainicjowanej skargą o wznowienie postępowania. W tym kontekście podzielić należy również pogląd prezentowany przez Autora, że artykuł 5 Kodeksu cywilnego „Nadużycie prawa podmiotowego”, nie może stanowić wyłącznej ani ubocznej podstawy do wznowienia postępowania na drodze cywilnej

Rozdział szósty recenzowanej rozprawy poświęcony został instytucji skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Jak trafnie zauważa Doktorant instytucja ta zalicza się do środków zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym i szczególnym. Zgodnie z art. 4241 § 1 K.p.c. uprawnienie do wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, przysługuje bowiem stronom i uczestnikom postępowania, którym na skutek wydanego w sprawie orzeczenia, wyrządzona została szkoda, przy czym nie było i nie jest możliwe w drodze zastosowania obowiązujących przepisów prawa, zaskarżenie wydanego w sprawie orzeczenia w celu jego zmiany lub uchylenia. Zgodzić należy się także z prezentowanym przez mgra W. Wyporka stanowiskiem, że dopuszczenie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia uwarunkowane jest uprzednim wyczerpaniem drogi skutkującej bezskutecznością za pośrednictwem skargi nadzwyczajnej stosownie do art. 89 ustawy o Sądzie Najwyższym, tj. wykazaniem, że uchylenie zaskarżonego orzeczenia nie jest możliwe także w drodze skargi nadzwyczajnej. Niezbędne zatem jest udokumentowanie, że uprzednio skarżący wystąpił z wnioskiem o wniesienie skargi nadzwyczajnej, a w następstwie Sąd Najwyższy nie uwzględnił wniosku. Mając na uwadze cel, któremu służy skarga o

stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, a także przeważające stanowisko doktryny w tym przedmiocie, jak również wyrażony pogląd Sądu Najwyższego, Doktorant postuluje zmianę redakcyjną przepisów o skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w ten sposób, aby wyartykułować, iż poza wyczerpaniem środków przysługujących na podstawie kodeksu postępowania cywilnego, konieczne jest strona udokumentowała, iż wystąpiła z wnioskiem do do uprawnionego podmiotu, o którym mowa w art. 89 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym, a dopiero wobec odmowy tego podmiotu, otwarta pozostaje droga do wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Ostatni rozdział pracy poświęcony został instytucji skargi nadzwyczajnej. Wraz z wejściem w życie ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym w polskim porządku prawnym funkcjonuje nowy środek zaskarżenia, którym jest skarga nadzwyczajna. Skarga nadzwyczajna jest środkiem o charakterze nadzwyczajnym do prawomocnych orzeczeń. Projekt ustawy uzasadniono potrzebą korygowania orzeczeń prawomocnych. Potrzebę korygowania orzeczeń dostrzeżono w potrzebie wydawania wyroków sprawiedliwych z uwzględnieniem jednolitych i sprawiedliwych standardów, takich jak poprawność normy prawnej, w oparciu o którą wydano wyrok, który również jest wydany, stosownie do zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Jak trafnie dostrzega Doktorant nadzwyczajny charakter skargi występuje także poprzez nadanie jej przymiotu subsydiarności, tj. stosowanie skargi tym bardziej uzasadnia przesłanka możliwości naprawienia błędów, na gruncie zapadłego orzeczenia, co nie spowoduje dalszych negatywnych prawnie konsekwencji, kolejnych błędów w drodze naprawienia obciążonego błędami orzeczenia. Przyjęto prymat zasady sprawiedliwości w rozumieniu pozbawionego wad orzeczenia; pozbawionego wad pod względem prawa materialnego i procesowego, a także konfrontującego z kwalifikowanym zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Jednocześnie przepisy o skardze nadzwyczajnej nawiązują do zasady stabilności orzeczeń prawomocnych, w kontekście głównego celu, w którym skarga nadzwyczajna została ukonstytuowana. Doktorat słusznie zwraca ponadto uwagę, że instytucja skargi nadzwyczajnej, w dalszym ciągu jest przedmiotem licznych kontrowersji w kontekście realizacji zasady pewności obrotu prawnego, powagi rzeczy osądzonej, zaufania obywatela do pewności prawa oraz funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. W tym kontekście warto zatem postawić pytanie, które może być przedmiotem dyskusji w trakcie obrony rozprawy

doktorskiej: czy instytucja skargi nadzwyczajnej ma realny potencjał aby spełniać cel w postaci wyeliminowania wadliwego orzeczenia z porządku prawnego, czy może raczej stanowić narzędzie destabilizacji porządku prawnego? W dalszej części rozdziału Doktorant podkreśla, że skarga nadzwyczajna jako nadzwyczajny środek zaskarżenia znajduje zastosowanie przede wszystkim w sprawach cywilnych, co wynika zarówno z kontradiktoryjności, z którą mamy do czynienia w procesie cywilnym, jak i z faktu, iż prawo cywilne obejmuje bardzo dużą kategorię spraw, co w konsekwencji przekłada się na liczbę spraw w wydziałach cywilnych. Skarga nadzwyczajna złożona może być jedynie, gdy mamy do czynienia z rażąco niesprawiedliwym orzeczeniem sądowym, które wydane zostało z naruszeniem praw człowieka i pogwałceniem standardów orzekania. Zgodzić należy się również z prezentowanym przez Doktoranta poglądem, że skarga nadzwyczajna stosowana powinna być wyłącznie w pojedynczych wyjątkowych sprawach, w których rzeczywiście pomoże uprawnionym. Istotnym zatem elementem stosowania skargi nadzwyczajnej, w kontekście stabilności orzeczeń, jest rozważenie wartości. Z punktu widzenia takiego stosowania skargi nadzwyczajnej wspomniana powyżej krytyka nie będzie drugorzędna.

We wnioskach końcowych Autor, w sposób zwięzły, odniósł się do tezy badawczej oraz postawionej we wprowadzeniu hipotezy badawczej. Doktorant trafnie konkluduje swoje rozważania stwierdzając, że procedura cywilna spełnia standardy konstytucyjne w zakresie stosowania środków zaskarżenia w odniesieniu do gwarancji rzetelnego procesu sądowego i prawa do zaskarżenia orzeczeń i decyzji wydanych przez sądy. Ustawodawca w przepisach procedury cywilnej wprowadził gwarancje procesowe chroniąc strony postępowania w świetle ich interesu prawnego, a jednocześnie zapewniając możliwie skuteczny i szybki model prowadzenia postępowania, przy uwzględnieniu ochrony postępowania przed nadużywaniem procesowym. Wnioski płynące z badań prowadzą Doktoranta do konkluzji, iż w obecnym stanie prawnym przepisy o stosowaniu środków zaskarżenia zmierzają w kierunku większego reżimu prawnego, jak również w kierunku zapewnienia większej ochrony przed nadużywaniem prawa procesowego, wobec czego stosowanie środków zaskarżenia w postępowaniu cywilnym przez uprawnionych, powinno być w większym stopniu zharmonizowane z prawem do sądu.

Podsumowując formalną i merytoryczną ocenę pracy pragnę podkreślić, że mgr Witold Wyporek posługuje się poprawnym warsztatem naukowym.

6. Konkluzja:

Wskazane wyżej mankamenty recenzowanej dysertacji nie wpływają w najmniejszym stopniu na jej ogólną, pozytywną ocenę, zwłaszcza w odniesieniu do realizacji wyznaczonych przez Autora celów badawczych. Przedłożona do oceny rozprawa doktorska prezentuje zatem ogólną wiedzę teoretyczną Kandydata w dyscyplinie nauk prawnych, zaś jej przedmiotem jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego.

Mając powyższe na względzie stwierdzam, że rozprawa doktorska autorstwa Pana mgra Witolda Wyporka pt. „Środki zaskarżenia w postępowaniu cywilnym” spełnia wymogi przewidziane dla tego typu prac w art. 187 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668). Wnoszę zatem o przyjęcie recenzowanej rozprawy doktorskiej oraz o dopuszczenie Pana mgra Witolda Wyporka do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Maciej Serwaniec